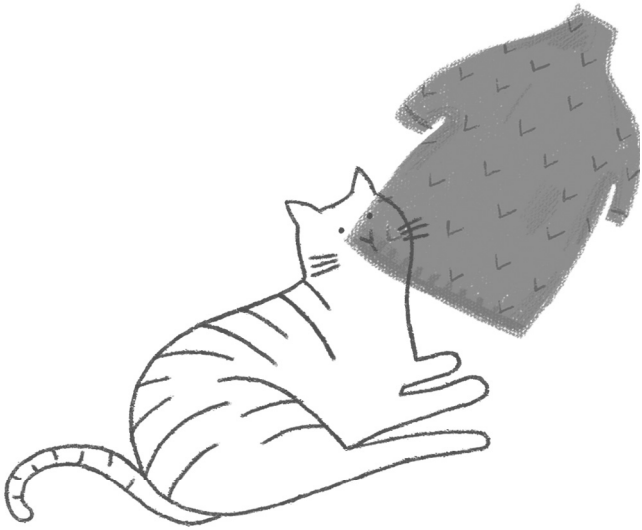

BRIGITTE KRONAUER

A NŐK RUHÁI

BRIGITTE KRONAUER

A NŐK RUHÁI

Történetek

Fordította
Gubicskó Ágnes

TYPOTEX

Die Übersetzung dieses Werkes wurde
von Goethe-Institut aus Mitteln
des Auswärtigen Amtes gefördert.

Original German language publication at Philipp Reclam jun. GmbH & Co.,
Stuttgart under the title 'Die Kleider der Frauen' in RECLAMS
UNIVERSAL-BIBLIOTHEK
© 2008 Klett-Cotta – J.G. Cotta'sche Buchhandlung Nachfolger GmbH,
Stuttgart

Hungarian translation © Gubicskó Ágnes, 2019
Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2019
Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM
ISSN 2064-2989
ISBN 978 963 493 026 6

Kedves Olvasó!
Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!
Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu
és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó
Alapította Votisky Zsuzsa, 1989
A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
Felelős kiadó: Németh Kinga
Főszerkesztő: Horváth Balázs
Lektorálta: Barát Erzsébet
Kontrollszerkesztő: Miklódy Dóra
Műszaki szerkesztő: Jankovics Milán
Borítóterv: Fölföldi Fruzsina
Nyomta és kötötte: Generál Nyomda Kft., Szeged
Felelős vezető: Hunya Ágnes

*Oh, milyen furcsa! Olyan szép kicsinek látom
magam!*

Winsor McCay:
Kis Nemo Szundiorszámban

*hát vén vagyok, ó istenem!,
nagyobb öröm nem érhet.*

Wilhelm Müller:
Téli utazás, Az ősz fej
(Halasi Zoltán fordítása)

Jön John asszony!

Sötét emlékeim vannak egy bizonyos John asszonyról, sötétek, mint amilyen ő maga is volt. Tulajdonképpen nem is egy meghatározott, hanem egy nagyon is meghatározhatatlan nő. De ez végeredményben ugyanaz. „Jön John asszony, jön John asszony!”, hangzott, amikor a látogatását egy kis hírnökkel bejelentették.

A nappaliban azonnal elkezdtek port törölni.

Meghatározhatatlan azért, mert gyerekként semmi pontosat nem lehetett tudni róla. Nem, John asszonyról nem! És mindig ez volt a sorrend: a hír, hogy „jön John asszony”, aztán a portörlés, a nagynénik és a szomszédok érkezése, John asszony cipósarkainak kopogása a folyosón, végül az ottmaradó nők hamis „Végre!” sóhaja, és csak ezután következett Petz asszony felszólalása.

John asszony olyan volt, mint egy zongorista, vagy talán csak mint egy színésznő, bármilyen művésznő vagy egy előkelő bár igazgatónője. Ez a különösen karcsú személy, amit a ringó csípője rendkívüli módon kiemelt és elsődleges forrása volt a tantik irigységének, mindig fekete

kosztümöt viselt, apró kalapot filcből és tollakból és egy gyöngysort a ruhája mély nyakkivágásában. Akkor még nem tudtam, hogy ez valaminek a jele. Volt egy, két vagy három gyöngylánc is, és ezeket a jelenlévők, az anyám, a tantik és a barátnők minden alkalommal hangosan megsodálták. De azt természetesen már én is észrevettem, ahogy a csodálatot megjátszották, és hogy a túlzás örömet okozott számukra, és hogy John asszony ezt a játékot szigorúan elvárta tőlük, különben, sajnos, nem jött volna többet.

Mindig túl korán távozott tőlünk, és elvitte a jókedvet is. Akik maradtak, mégis azt mondták: „Végre!”, de csak azért, hogy veszteségük és a drága illat elillanása miatt megnyugtassák magukat. Én magam sem tettem másként. „Végre!”, mondtam, mire a tantik nagyot nevettek a nagy mellük fölött, és elfeledték kedvtelenségüket. Figyeltem John asszony kemény cipőkopogását a folyosócsempén, az egészen halk csusszanást. A cipősarkakat a padló röviden magához vonzotta, hogy azok aztán annál büszkébben elszakadhassanak tőle, miközben távolodtak. Tszitt-tszitt, tszött-tszött, plök-plok, plok-plök.

Így ment ez jó ideig, míg el nem csendesedett teljesen.

Hosszú ujjjaival néha felemelte az államot, és azt mondta: „kis madaram?” Gyorsan és alaposan szemügyre vett,

felmérte, bennem van-e az a valami, amitől olyan leszek, mint ő. Közben beszippantottam a parfümjét, de a dohányillatát is. Erre a pillanatra egy férfi és egy nő közötti lény né változott át. A füstől kicsit idegenkedtem, ezért nem tudtam teljesen átadni magam a közeledésünk örömének. Előtte nem sokkal még a cigarettatárcájának elegáns kattanására füleltem. Úgy hangzott, mintha egy jogosulatlan vagy még inkább egy tolakodó orra előtt csapná be, egy tompa csettintés, mint amikor a nyelv a szájpadról pattanva válik le. Szinte egy ostorcsapás, egy pisztolylövés fenyegetése volt ez. Egyáltalán nem értettem, hogy lehet két ennyire különböző dolognak, mint a füstkipárolgások és ez a nemes hang, köze egymáshoz.

Nyáron rövid ujjú, pettyes blúzokat hordott. Ilyenkor a kosztümkabátját a kinyújtott karján tartotta befelé hajlított csuklóval. Ezt senki sem tudta volna utánacsinálni, ilyen hanyagul, ahogy az ajtóban állt kötelezően ferdén tartott fejjel. Mintha azt kérdezte volna: „Önökkel tarthatok?” Közben meg nagyon is jól tudta, hogy mindenki mohón várt rá. Szatén és selyem folyta körül a felsőtestét, míg a szigorú szoknya a szétomló anyagot be nem fogta. Május és szeptember között a fedetlen alsókarján egy vékony heget lehetett látni, ami a kéztőtől csaknem egészen a könyökhatárig fel vezetett: egy csillogó, ha nem is szabályos

cikcakkos sáv, egy díszvarrat, amit egyáltalán nem igyekezett elrejtteni. Gyakran elmerengtem ezen a hegen, minden alkalommal, amikor ezt a jelet, amit nem lehetett nem észrevenni, felfedte, megkérdezni azonban sem őt, sem a többi asszonyt nem kérdeztem erről. John asszony úgy tett, mintha nem venné észre a pillantásokat. Alex, a fivérem, akit akkoriban még jobban érdekelték a lovak, mint a női kezek, évtizedekkel később is emlékezett rá.

Petz asszony az emeletről egyszer, de csak egyetlen egyszer azt állította, hogy John asszonynak egy májbeteg-től, egy májastól van egy lánya. Valójában bizonyára májert mondott. Ez a gyerek, állítólag, legtöbbször árvaházban volt. Mégis, mintha John asszonyt néha kicsit mulattatta volna ez, de persze hallgatott. Biztosan tudta, hogy okosan teszi, ha a hegből titkot csinál. A középső ujjával nagyon lassan végigsimított a vonalon, ami olyan volt, mint egy villám nyoma. Nem lehetett az egy úgynevezett – akkori-ban divatos – „születési hiba”?

Amikor az asszonyokkal az asztalnál ült, ahol sherryt vagy édes vörösborot szolgáltak fel, egy idő után apró táskájából mindig előhúzott egy kis köteg levelet és képeslapot, amelyeken a képek senkit sem érdekelték. A világ minden tájáról származó bélyegek is alig kaptak figyelmet. Néha egyenként kínálgatta a küldeményeket, minden egyes

darabot úgy, mintha meglepetés volna. A leveleket a borítékjaikban úgy fektette le, hogy a feladót el lehessen olvasni – némelyik után sejtelmes csókot küldött a levegőbe, másoknál a sötétvörösre festett, de rövidre vágott körmeivel a homlokához csapott. Csak ezekre ment ki a játék! Úgy helyezte el azokat az asztalon, mint ahogy a pasziánsznál vagy a kártyajósoknál szokás. Alapjában azonban úgy nézett ki, mintha egy sereget vonultatott volna fel hadi-rendben, talán csak felhívásként, egy hadosztályt, zászlóaljat – nem ismertem ki magam katonai dolgokban. Ahogy ide-oda, csapongó beszéddel, amiből nem tudtam kivenni semmit, a postai küldeményekre koppintgatott, az felért egy kinevezéssel vagy lefokozással. Dicséretes és kivégzések pikk-pakk megvoltak.

Az asszonyok nevettek és ámultak. Mindannyian büszkék voltunk a töméntelen levélre, amit John asszony olyan férfiaktól kapott, akikkel többnyire vagy talán kivétel nélkül üzleti viszonyban állt. Nekem soha nem tűnt fel a legkisebb személyes nüánsz sem. Ha máshol nem is, az anyám vagy a tantik arcán észrevettem volna. És amikor a tüzesen doboló sarkai elcsendesedtek, és azt mondták: „Végre!”, és én velük sóhajtottam, akkor sem történt soha effajta célozgatás.

A „hárem” szó többször elhangzott, de ez John asszony száján csúszott ki, és mindenki számára világos volt, hogy

itt másról van szó, mint általában. A nagynénik egyike néha érdeklődött az egyik férfi iránt, aki az úgy két-három havi felsorolásból kimaradt. John asszony ilyenkor egy pillanatra elkeseredett, és mérges, de ugyanakkor megbocsájító arcot vágott. Mindenesetre a csapattagok minden egyes hiányzását féltékenyen feljegyezte, ahogy minden egyes lelépést is; de mindenekelőtt minden olyan új feladót, akiről még nem tudta, hogy felvegye-e a hűségesek legénységébe. A túlzottan megbízható emberen gúnyolódott, a késlekedőn harmadik alkalommal kimondta az ítéletet, akkor is, ha – ritkán – tüske maradt benne. „Meg akar büntetni!” nevetett ilyenkor John asszony mérgesen. Néhány név el is halványult, s végül elfelejtettük.

Zárásképpen összetolta az összes neki címzett küldeményt, amelyek szerzői néhány percre vagy sokkal tovább „John asszonyra” gondoltak és őt elképzelték maguknak – *Kedves John asszony!*, *Tisztelt John asszony!*, *Kedvesem!* – így mind együtt, egy kis csomag részét képezve szépen visszakerültek a táska illatába. Nőktől nyilvánvalóan soha nem kapott leveleket, vagy azok itt nem számítottak.

Az egyik nap pontosan ugyanígy végződött megint. Mint mindig, ismét felhangzott a „Jön John asszony! Jön John asszony!”. Csak feltűnt nekem, hogy amikor kimondtuk: „Végre!”, a folyosón egyáltalán nem azt a fölényes

kopogást hallottam hozzá, és az asszonyok is halkabban mondták ki a szót, mint egyébként, szinte szórakozottan. A poharakat sem takarították azonnal el, mindannyian még egyszer leültek, az arcuk nagy óvatosságot mutatott, és ittak még egy pohárával, mint pár hónappal korábban, amikor Péter úr nyakát törte a lépcsőn, amely jeges volt az emeleti vécé vízcsőtörése miatt. Mosolyogtak ugyan, de csak látszólag.

Anyám végül a fejét csóválva, szomorú hangon ezt mondta: „micsoda trampli cipők!”, s kezeivel egy téglaformáját körvonalazta a levegőbe. A tantik bólintottak. Ezen a ponton bennem is tudatosult, hogy John asszony járása megváltozott. Egy kicsit más lett, de mégsem sokkal másabb, mint előtte. Kevésbé rugalmas, lassabb, ami talán egyáltalán nem is illett a szűk kosztümhöz? A cipőire korábban nem figyeltem, úgyis mindig magas sarkú fekete körömcipőket hordott, egyszer nyers, máskor lakkbőrből. Ma azonban első ízben „trampli cipőt”.

John asszony még gyakrabban jött. Már nem lett dühös, ha a postai küldeményeknél mulasztások történtek. A tantik sem kérdeztek többet a hiányzó férfiak felől. Hamar felosztotta előttünk postaismerőseit, de már sohasem a korábbi magas sarkú cipőkben, és csak akkor egyszer ültek az asszonyok hosszan még az asztal körül, meredtek

annak üres közepére, és még Petz asszony az emeletről, aki mindig a sok kicsi gyerekétől szaglott, de John asszonyt soha nem akarta elszalasztani, még ő sem mondta, ahogy máskor mindig, mintegy zárásként: „Egyeseknek dezodor, míg a másik robotol!” Az asszonyok csak ültek ott csapástól mérten, mereven és némán, nem mozdultak, mintha valami jóvátehetetlen történt volna velük, vagy valami szépet vettek volna el tőlük mindörökre.